

Islam in Nederland – uitdaging of bedreiging?

Een artikel over 'de islam in Nederland' met de vraag of de islam uitdaging of bedreiging is? Na alles wat er gebeurd is in naam van de islam? Wie maakt zich niet zorgen over de ontwikkelingen binnen en buiten Nederland? De islam ruikt op, terwijl kerkbezoek afneemt. Moslims verwerven zich meer en meer een plek in de samenleving, terwijl de kerk naar de marge van de samenleving wordt gedrukt. Spraken we eerst van 'de islam in Nederland', nu spreken we van 'een Nederlandse islam' en straks zal er sprake zijn van 'een islamitisch Nederland'. Een uitdaging kan de vraag zijn, maar een bedreiging is het zeker. Zo zullen velen binnen en buiten de kerk reageren.

Veel vragen

Wat doe ik als missionair werker onder moslims in een tijd dat de spanningen op scherp staan en moslims meer dan ooit negatief in het nieuws zijn? Wat doe ik met deze gevoelens die alom onder mensen, ook kerkmensen, leven? Eerlijk gezegd zonk de moed mij in de schoenen toen ook zendingswerkers in Arabische landen op verlof in Nederland, dit negatieve beeld van de islam bevestigden. Ook zij gaven te kennen de toekomst van Nederland somber in te zien. Voeg daaraan toe mijn eigen moeiten en teleurstellingen af en toe in de omgang met moslims, en demotivatie en cynisme kan toeslaan.

Het lezen van de koran

Hoe kom ik en hoe komen wij gezamenlijk daar uit? Welk antwoord geven wij op de ontwikkelingen? Wat is goed en vooral ook, waartoe worden wij als christenen opgeroepen vanuit het evangelie? Waaien wij mee met de wind van anti-islamisme en buitenlanderfobie met een harde opstelling? In de sfeer van 'eigen volk eerst', zoals velen roepen? De deuren sluiten voor nieuwkomers, vluchteling of migrant, want Nederland raakt immers vol?

Het is voor ons als werkers bij Evangelie & Moslims niet eenvoudig om met het evangelie in te gaan op die weerbarstige werkelijkheid. Een werkelijkheid die te maken heeft met de wereld van moslims over wie wij spreken en waar we contact mee zoeken, en het terrein van de kerk waarop we werkzaam zijn. Soms herkennen we gevoelens die leven bij gemeenteleden. Vooral met hen die zelf contact met moslims hebben. Zij hebben vaak, ook al zijn er soms moeiten en teleurstellingen, een positiever beeld van moslims dan de gemeente die geen contact heeft.

Islamitische verscheidenheid

Wie geen contact heeft, maar af moet gaan op wat de media overbrengen, is veelal negatief over moslims. Onbekend maakt onbemind. En onbekendheid brengt generalisaties teweeg. Men spreekt van 'de moslim' en 'de buitenlander', vaak afwisselend, en ziet niet de grote verschillen onder hen. Er zijn moslims die moorden in naam van de islam en er zijn allochtone moslimjongeren die opgepakt worden voor tasjesroof,

en zij hebben veelal het gezicht van de islam in Nederland bepaald. Maar veruit de meeste moslimjongeren hebben een leefstijl zoals de meerderheid van hun niet-moslimse leeftijdgenoten en zijn nauwelijks als moslim te herkennen. Alleen aan hun huidskleur herken je hun buitenlandse origine. Ook zij hebben de zuigkracht van de secularisatie ondergaan. Er zijn ook jongeren, en hun aantal neemt toe, die de islam herontdekt hebben, daar hun identiteit in vinden en daar hun kracht uit putten. Zij zijn bewust moslim, kunnen dat ook voor westerse oren helder verwoorden en dragen dat op een sympathieke manier uit.

Terwijl de islam oneindig divers en rijkgeschakeerd is, met allerlei uitingen en interpretaties van de koran en de islamitische wet, is vooral de politieke islam door de gebeurtenissen van de laatste jaren in de schijnwerpers gekomen. Maar we mogen de islam niet vernauwen tot die politieke, gewelddadige islam. Er is een mystieke islam, een volkse islam, een intellectuele islam. Volgens de socioloog Dassetto ontwikkelt er zich een Euro-islam met als kenmerk pluriformiteit, flexibiliteit en privatisering van het geloof. Velen van de nieuwe generaties moslimse jongeren zullen een vorm van geloven kiezen, die bij hun persoonlijke beleving past. De nadruk zal voor hen liggen op de spirituele kracht van de islam. Islam is voor hen een religie van het hart.

Vierstromenland

Dassetto heeft in de diversiteit van houdingen van moslims in de samenleving helderheid willen geven met het volgende schema:

	Sociale integratie	Sociale afscheiding
Van buitenaf komend	A	C
Intern opkomend	B	D

Met moslims die loyaal zijn aan de Nederlandse samenleving en werken aan integratie in deze samenleving, hebben wij geen moeite. We kunnen denken aan Ahmadiyyah moslims, die een sterke binding met de islam uit hun thuisland (vooral Pakistan en India) hebben, maar wel loyaal zijn aan de Nederlandse samenleving (categorie A). We kunnen ook denken aan organisaties die hier in Nederland tot stand zijn gekomen en islamitische normen en waarden naar voren brengen die passen in onze moderne westerse samenleving. Zij stellen zich positief op, willen het goede uit twee culturen verenigen en een bijdrage leveren aan de samenleving. Een voorbeeld van zo'n organisatie is 'Islam en burgerschap'. Het aantal islamitische platforms en instellingen die passen in categorie B zal onder druk van de huidige ontwikkelingen naar verwachting toenemen.

Moeite hebben we met moslims in categorie C en D, mensen die niet geïntegreerd zijn en niet willen integreren. Onder hen vinden we figuren met een fundamentalistische en anti-Nederlandse opstelling. Deze groep is vervolgens weer een

Onderling contact

Deelnemers aan een zomerschool van Evangelie & Moslims

voedingsbodem voor radicale, gewelddadige elementen. Wat vooral kwaad bloed zet is dat deze laatsten profiteren van rechten en vrijheden in een democratische, kwetsbare samenleving, om er vervolgens angst en chaos te creëren.

Gerichte reactie

Tegen deze groep moet onmiskenbaar en nadrukkelijk strijd gevoerd worden om veiligheid in de samenleving te garanderen. Hun doel is chaos en angst onder burgers. Hun doel is ook om hún islam te presenteren als de ware islam en om over te komen als handelend namens alle moslims. We moeten er voor waken hun doel te verwezenlijken door alle moslims te beoordelen en af te rekenen op wat dergelijke Bin Laden fans voorstaat. Veel moslimse jongeren schamen zich voor en distantiëren zich van deze gewelddadige islam. Wanneer zij echter voortdurend horen dat 'de islam' in wezen gewelddadig is, kunnen zij wel in die hoek gedrukt worden. Zo wordt ongewild meegewerkt aan het doel van terroristen die zeggen 'in naam van de islam' te handelen. Het bewerkt frustraties onder jongeren, die vervolgens weer een voedingsbodem vormen voor gewelddadigheid.

Groei in identiteit

Václav Havel, president van Tsjechië, schreef: 'Vrede, verbondenheid en samenwerking zijn alleen denkbaar tussen volkeren en landen die weten wie ze zijn. Als ik niet weet wie ik ben, wie ik wil zijn, wat ik wil bereiken, waar ik begin en waar ik eindig, dan zijn mijn betrekkingen met de mensen om me heen en met de rest van de wereld onvermijdelijk gespannen, vol argwaan en belast door een minderwaardigheidscomplex dat misschien wel schuilgaat achter gezwollen bravoure.'

Geldt dit ook niet de van origine buitenlandse jongeren? Veel jongeren zitten in een diepe identiteitscrisis. Zij knokken ervoor om het beste uit de twee culturen waarin zij leven te halen, maar ondertussen worden zij voortdurend aangesproken op wat kwaadwillenden uit hun geloof en cultuur naar voren brengen. Een Nederlands-Marokkaanse of -Turkse identiteit waar ze trots op kunnen zijn, wordt door de omgeving neergezet als negatief, niet passend in de Nederlandse samenleving. Zij zijn mede-Nederlanders maar voelen zich ontheemd, niet welkom in de samenleving.

Liefde of vrees

Wij hebben allen (overheid, moslims, christenen) een taak om daar wat aan te doen. Als christen worden we uitgedaagd om vanuit het evangelie te leven en met het evangelie in de wereld van vandaag te staan. Als we die uitdaging oppakken wordt bedreiging niet ontkend, maar omgevormd tot een kracht die iets positiefs bewerkstelt.

Bedreiging leidt vaak tot angst. Angst is een slechte raadgever. Angst roept negativiteit en mogelijk zelfs haat op, het tegendeel van wat Johannes in zijn brief schrijft, namelijk dat liefde de vrees uitdrijft. Bijbelse liefde is niet goedkoop, maar kostbaar en duurzaam. Ze heeft niets te maken met soft zijn, maar is een positieve kracht die waar nodig tegen de stroom in wil gaan. Bijbelse liefde gaat gepaard met gerechtigheid en barmhartigheid.

De bijbel garandeert niet dat het gaan van deze weg gemakkelijk is. Ze is wel beloftevol. Via die weg, in de gezindheid van de Leidsman van ons geloof, kan het kwade overwonnen worden door het goede. Als christenen zo een zoutend zout in de samenleving zijn en hun woorden overeenkomen met hun daden, kan ook het woord van het evangelie gehoor vinden.

Concrete aanbevelingen

Ter afronding tenslotte de volgende aanbevelingen.

- Laten we proberen een rem aan te brengen waar in discussies over buitenlanders negatieve gevoelens worden geventileerd. Probeer met kritische vragen de zaken terug te brengen tot de juiste proporties. Probeer op feiten in te gaan, niet op geruchten. Opkomen voor mensenrechten begint daar, waar wij recht doen aan mensen.

- Laten we elkaar aanmoedigen om meer *met* moslims te praten dan *over* hen. Probeer bruggen te bouwen. Een ontmoeting met hen kan verrassende openheid en goede relaties opleveren.

Een treffend voorbeeld in de bijbel is de geschiedenis van Jakob. Hij heeft van angst als zijn broer Esau met 400 man hem tegemoet komt. Over bedreiging gesproken...

Op treffende wijze wordt in Genesis 32 de spanning die dat oplevert beschreven. Maar Esau blijkt helemaal niet te voldoen aan het negatieve beeld dat in Jakob was opgekomen. Genesis 33:4 brengt verrassend naar voren: Maar Esau snelde hem tegemoet, omarmde hem, en zij weenden.

- Bid voor de mensen om wie het gaat. We leven in het besef dat God zich toewendt tot een wereld die van Hem vervreemd is, tot alle mensen zonder onderscheid. Bidden brengt ons op voet van gelijkheid met hen voor wie we bidden. Bidden bewerkstelt ook dat we mensen a.h.w. zien door de ogen van de Heiland.

- Laten we ons niet schamen voor het getuigenis van het evangelie. Gewoonlijk bieden zich veel mogelijkheden aan om verantwoording af te leggen van de hoop die in ons is, mits wij de ander en de ander ons maar werkelijk heeft leren kennen.

Herman Takken is medewerker van *Evangelie & Moslims* te Amersfoort, een stichting voor getuigenis en dienst onder moslims in Nederland. Meer informatie over deze stichting waarin ook onze kerken participeren is te verkrijgen via website www.evangelie-moslims.nl. Ook kan men er materialen bekijken en bestellen. Telefoon 033-4659290.

